

ΚΟΥΣΟΒΙΣΤΑ

Μηνιαία έκδοση της 'Αδελφότητας Κτισταδιωτών 'Αρ-
της «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: 'Αδελφότητας Κτισταδιωτών 'Αρτης
'Υπεύθυνος σύμφωνα με τό Νόμο
Διευθυντής Νίκος Γ. Θεοχάρης
Διαχειριστής Οικονομικού
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
'Εσωτερικού έτησία 250 δρχ.
'Εξωτερικού έτησία 1000
Κοινοτήτων έτησία 500
Γραφεία Σκουφά 20 'Αρτα
Οί Γνώμες συνεργατών δεν εκφράζουν άπαραίτητα και
τίς απόψεις του Δ.Σ.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Λάβετε τή συνδρομή σας για τήν έφημερίδα μας
και σάς ευχαριστούμε.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΕΤΟΥΣ 1982

	ΔΡΧ.
Βήχας Νικόλαος 'Ιωάννου ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1.400
Βήχας Στέφανος Κων)νου ΑΡΤΑ	300
Μανιφάδας Δημήτριος ΜΕΓΑΛΟΥΠΟΛΗ	500
Παπαδημητρίου 'Αγγελος 'Ηλία ΑΓΡΙΝΙΟ	2.000
Βήχας Χρήστος 'Ιωάννου ΚΤΙΣΤΑΔΕΣ	250
Φλώρος 'Ιωάννης 'Ανδρέου ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	250
Μισιτσιάνος Κων)νος ΑΡΤΑ	500
Τσάκαλος Χρυσόστομος ΑΡΤΑ	250
Βήχας 'Αγγελος Νικολάου ΚΤΙΣΤΑΔΕΣ	250

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΕΤΟΥΣ 1983

	ΔΡΧ.
Παπαδημητρίου Γεώργιος Δημητρίου ΑΡΤΑ	300
Λένης Γρηγόριος ΑΡΤΑ	250
Φλώρος 'Ιωάννης 'Ανδρέου ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	250
Λένη Κων)νιά Δημοσθένη ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	250

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Είμαι άνηλνώστης τής μηνιαίας έφημερίδας σας.
Κάθε φορά πού τή διαβάζω με ένθουσιάζει. Πιστή στους
στόχους τής αδελφότητας πού κάθε μέρα προσπαθεί νά
ένώσει και νά γνωρίσει τούς χωριστούς, αλλά και στήν
ένεργη και δυναμική παρουσία αὐτῶν γιά ύποστήριξη
και άλληλοβοήθεια μεταξύ τους. Ξεχωριστή έντύπωση
μού κάνει ή τοπική διάλεκτος πού χρησιμοποιείται: π.χ.
('Ακουμπιστήρ, ζαλιγκώνοντι, ξεκάτωτες, νοματαίοι
κ.ά.). Οί διάφορες άφηγήσεις πού αναφέρονται στό πα-
τροπαράδοσιν ήθη και ήθιμα είναι πολύ καταπληκτικές.
Ζωνάζωνται μέ αὐτόν τόν τρόπο ή παλιακή ζωή τῶν
πατεράδων στό χωριό. Τά κοινωνικά, οί συνδρομές, και
οί εισφορές γιά διάφορους σκοπούς είναι όλα τό ένα κα
λύτερο από τό άλλο.

Σας αξίζουν θερμά συγχαρητήρια και σάς εύχομαι
κάθε επιτυχία στό έργο τής αδελφότητας.

Νίκος Κορτέσας

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

'Η αδελφότητα Κτισταδιωτών στήν 'Αθήνα έκοψε
τήν πύξιν στίς 9-1-83 ώρα 11 π.μ. στήν αίθουσα τής Πα-
νηπειρωτικής -Κλεισθένους 15 (πίσω από τό Δημαρχείο.
'Επίσης βράδευσε τίς μαθήτριες του Σχολείου Κτι-
σταδων.

α) Κων)νιά Δ. Γιαννάκη (Α' Βραβείο 3.000) και
β) 'Αθηνασία Χαρ. Μπριασούλη (Β' Βραβείο 2.000),
πού άποφοίτησαν τό σχολικό έτος 1981-1982.

ΠΕΝΘΗ

'Απεβίωσε ό Καλύδας Χρήστος του Γεωργίου έτών
59 κάτοικος Μενιδίου.

'Η έφημερίδα μας συλλέγει αι θερμά τούς οικίους
του.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Τήν 1η Γενάρη 1983 ανέλαβε τό νέο Δ.Σ. πού διή-
κε από τίς εκλογές τής 17ης 'Οκτωβρίου 1982.

'Η σύνθεση του Νέου Δ.Σ. είναι ή εξής:

Θεοχάρης Γεώργιος Δ. Πρόεδρος
Μπιτσαβός 'Ιωάννης Χ. 'Αντιπρόεδρος
ΜΕΛΗ

Τόλης Δημήτριος Γ.

Βήχας Γεώργιος Ι.

Μήτσος Γεώργιος Κ.

Βήχας Κων)νος Ι.

Βήχας 'Αγγελος Ν.

'Η έφημερίδα εύχεται στον νέο Πρόεδρο με τό Δ.Σ.
καλή επιτυχία στό έργο τους.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΑ

συνέχεια από τή 1η σελίδα

ρούνη και δακτυλίθρα. Μέ τήν άπόλυση τής εκκλησίας
τό θρη έτοιμο στή γάστρα της ψημένο. 'Ενα ζεστό, μο-
σχοβολημένο λειψό καλαμπικίσιο, απαλό-άπολό, νά τρί-
ζει τή μπουκουβάλα της, «πού δπ', έχει και δέν έχει θά
φτιάσει σήμερα». 'Αφήνει ό μπουρμπουλας; ποιός γλυ-
τώνη, αν δέν φάη!.. Τό καλεί ή μέρα σήμερα, και ή μ-
πουκουβάλα θά τοιγάρισή με βούτυρο και μέλι ή με γου-
ρνόξυγκο και ζήχαρι. 'Αμύγδαλα και καρύδια τριμμένα
και κανελογαρύφαλα θά τήν κάνουν νόστιμη και μοσχο-
βολημένη. Κάποιος θά πετύχει και τό άσημικό, νά είναι
ό τυχερός τής χρονιάς. Κι αν φάη μόνη της, αὐτή θά
είναι ή τυχερή. 'Αρχισε βιαστική τή δουλειά της, ένῶ
ό βουκόλος του χωριού σφύριζε, νά βγάλουν οί νοικοκυ-
ρές τά γιζλαδικά τους γιά τή θοσκή και νά μάση στά σακ
και τά πρωτοχρονιάτικα βασιλόψωμα πού θά τό φιλέ-
ψουν. 'Ας έκαναν κι άλλῶς. 'Ετοιμες είχε στή ράχη
τίς μπότσικες νά τίς καρφώση στά κέρατα τῶν γελαιδιῶν,
νά ιδῇ ό κόσμος τό θράδυ, γιά νά τίς ξέρει τίς κακοδώ-
ρητες. 'Απίθωσε τή γάστρα ή γριά, κρέμασε άπάνω στή
φωτιά του πυρομάχου τήν άρβαλωτή γιά νά σιγοθράζει
ή κότα, άλλαξε, έδωλε, τή γάτα έδω, εκλεισε, και πάη
στήν εκκλησιά. Γυρίζοντας έπρεπε νά τά θρη όλα έτοι-
μα. Η κόρη της πεπνρεμένη στά ξένα και ό γιός της
στόν πόλεμο άκόμα, άναψε κερι και παρακάλεσε γιά θ-
λους τούς θραπτισμένους και γιά τούς δικούς της, κοντά
γιά τήν καλή χρονιά και του χρόνου. 'Απόλυσε ή εκκλη-
σία, πήρε τ' αντίδωρο άλλαξε εύχές και γύρισε βιαστι-
κή. Κόντευε νά φτάση στό καλύβι της, δταν τής ήρε σο
νου τό παραμονιατικο τραγούδι τῶν παιδιῶν: «έσύ εισαι
άρχόντισσα κυρία!». Δέν πρόλαβε όμως νά τό καλοσκεφ-
θλο και νά: Στ' πόρτα της κοπιασμένη από τά ξένα με
σωριαστή τήν κανίστρα κολούδια, ή έγγονή της. Δέν τό
κατάλαβε πώς ή χαρά της με μιās τά φώτισε όλα, τά
μεγάλωσε, τά όμόρφαινε, τ' άκοιμε δια άρχοντικά κι αὐ
τή άρχόντισσα γυρίσ. Φιλήθηκαν με πολλές εύχές και μη
καν. 'Αρπαξε τή μάσια ή γριά ξεθράκισε φωτιά και εύ-
χήθηκε. Σπρούχνη κόσμος, πράματα σπρούχνη άβεσ-
τη χρήματα». 'Απ' τό τραπέζι τους δέν έβρισε και τό κό-
κκινο κρασί. 'Ολοι πίεσαν στή τή μέρα, έστω και ένα
δάκτυλο, έτσι νά ματώσουν..... Πολλά τής πέρασαν στό
νου και πολλά είπε και εκοιμε, νά χορτάση πρωτοχρο-
νιατικά χαρές και γέλια τήν πλατώνη τήν έγγονή της, πού
ξέρανε τ' άγκάθι με τά νιάτα της τ' άνθηρά. 'Αλλά, όλα
κι όλα, δέν έχασε και τό γαμπρό.... καθώς κουδέντι-
ζαν και σαν από συνήθεια τάχα, έστρωσε στάχτη στή γω-
νιά, τήν άπνεσε άλαφρά με τή μάσια, τήν χώρισε αύλα
κιές, αύλακιές στάθηκε λίγο σκεπτική και ρώτησε: 'Εδῶ
έκει, τί λές έσύ κοπέλα;». πού είναι; 'Η έγγονή τ' άχα-
σε: ηοιός θαβούλα μου, τί έχασες;». «Νά, ό Γαμπρός
μωρή πού είναι; πές το ντέ....». Η κοπέλα εκασε στά
γέλια.— Γαμπρός από τή στάχτη, βύθω μου ως λείπει
και έδειξε με γέλια. Νά! έδῶ είναι. βγάλε τον! και τόν
πέτυχε. 'Ενα καταγκόνο κάρβουνο, πούσε πέταξε ή μά-
σια, θάμπωσε τά μάτια και τῶν δυό. Τυλιγμένο καθώς
ήταν, με χιονάτη στάχτη, έμοιαζε κοκκινομάγουλα, φε-
σάτο, φουσταναλοφόρο νιό. Τ' όνειρο τής ευτυχίας του
γάμου μπήκε άμέσως στον άργαλειό του νου τους. «κα-
λός και τοῦτος ό χρόνος, είπαν οί φτωχές με τό φτωχού-
τσικο μυλό τους. Κάθε χρόνος και καλύτερος! Τάχα,
μιά ζωή δέν ξεκουράζονται έτσι οί στραποκόποι τής
ζωής;

'Αναδημοσίευση από τά
Λογογραφικά του Λάμπρου Τατισόπουλου

Κίνδυνοι πού άπειλούν τό
έμβρυο κατά τήν κύηση

'Η έγκυμοσύνη όπως και κάθε άλλη περίοδος τής
τούς κινδύνους της. Κατά τήνπερίοδο τής έγκυμοσύνης
μητέρα και παιδί συμβιούν στο ίδιο σώμα, γιαυτό διτιδή
ποτε συμβαίνει στή μητέρα έχει άμεσες επιπτώσεις και
στό παιδί. Μολυσματικές και χρόνιες ασθένειες, λήψη
φαρμάκων, ακτινοβολίες, άσυμφωνία τύπου αίματος, και
κή διατροφή συνεισθηματικές διαταραχές, άνωμαλίες έν
δοκρινῶν αδένων και τραύματα τής έγκυου μπορούν νά
προκαλέσουν βλάβες στο κύημα. Στίς περισσότερες από
τίς περιπτώσεις αυτές άκόμα κι αν τό παιδί γεννηθεί σω-
ματικά άρτιμελές, ένδέχεται νά έχει ύποστει βλάβη ό
έγκεφαλός του, πού, σαν όργανο εξαιρετικά εύθικτο, ύφί-
σταιται επικίνδυνες αλλοιώσεις. Φυσικά κατά τόν τελευ-
ταίο τρίμηνο τής κύησης περιορίζονται πολύ οί κίνδυνοι
γιά τόν άναπτυσσόμενο οργανισμό και τοῦτο όφείλεται
στό με τήν ολοκλήρωση του κυρίου σταδίου τής άνα-
πτυξης ό νέος οργανισμός καθίσταται περισσότερο άτ-
ρωτος και άνθεκτικός στίς επιβλαβείς επιδράσεις του πε-
ριβάλλοντος. Ειδικότερα οί κίνδυνοι είναι:

Μολυσματικές ασθένειες τής μητέρας, όπως είναι
ή παρωτίτιδα, ή ίλαρά, ή έρυθρά, ή γρίπη κ.ά. πρέπει
νά προλαμβάνονται και νά θεραπεύονται έγκαιρα γι'αί
αν οί μολυσματικές αυτές ασθένειες προσβάλουν τήν έγ-
κυο κατά τούς πρώτους μήνες τής έγκυμοσύνης, μπορεί
νά προκαλέσουν άποβολή του έμβρύου, τύφλωση, κώφω-
ση, νοητική καθυστέρηση, μικροκεφαλία ή σωματική ά-
νοηγρία. Γι'αυτό είναι άπαραίτητη ή ιατρική παράκολου-
θηση και ό προληπτικός έμβολιασμός τής έγκυου.

'Η λήψη φαρμάκων από τήν έγκυο και ειδικά θαρ-
σκευῶν, παυσιπόνων, ψυχοδελικῶν και άλλων ήρεμιστι-
κῶν επηρεάζουν τήν όξυγόνωση του έγκεφάλου του έμ-
βρύου με έποκόλουθο βλάβες στήν έγκεφαλκή λειτου-
ργία. Προς άποφυγή όδυνηρῶν επιπλοκῶν στο παιδί, ή
έγκυος πρέπει νά παίρνει τά κάθε είδους φαρμακευτικά
παρασκευάσματα με μεγάλη φειδώ και έπίσκεψη και μό-
νο μετά από ιατρική γνώμάτευση.

'Η άποβολή τής έγκυου σε ακτινοβολίες και άκτινες
Χ ιδίως κατά τούς τρεις πρώτους μήνες τής έγκυμοσύ-
νης είναι δυνατό νά προκαλέσουν σοβαρές σωματικές
και πνευματικές άνωμαλίες στο έμβρυο.

'Η διατροφή τής έγκυου είναι άποφασιστικός παρά-
γοντας γιά τή σωματική και ψυχική ύγεια του παιδιού.
'Επιβάλλεται λοιπόν τό δικαιολόγιο τής έγκυου νά έλέγχε-
ται και νά καθορίζεται από ειδικό, ώστε νά περιλαμβάνο-
νται όλα τά άπαραίτητα συστατικά. 'Απαιτείται έπίσης
ιδιαιτερη φροντίδα ώστε νά άποφεύγονται οί τροφικές
δηλητηριάσεις.

Οί άπ' ευθείας τραυματισμοί στήν κοιλιά τής έγκυου
έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στήν εξέλιξη του παιδιού.
Γι'αυτό, κατά τό χρόνο τής έγκυμοσύνης ή κοιλική χώ-
ρα τής έγκυου πρέπει νά θεωρείται εύθικτη περιοχή και
νά περιβάλλεται με ειδική φροντίδα ώστε νά άποφεύγο-
νται μηχανικά τραύματα.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΔΗΜΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

'Η συνέχεια στο έπόμενο

ΑΒΑΣΚΑΝΙΑ

Και πέτρα ραγίζει τό μάτι: παραδέχεται ό βοσκός.
Είναι συνθησμένο τό φυτό νά μήν άδασκένονται άπ' ό-
σους ζυγώνουν στή στήν, ή τό κοπάδι στή βοσκή. Κακός
και φθονερός ό κλειστοφρύδης πού θά περάσει άμύλητος.
'Από τά γεννητικά του τότε θά σείρη τό χέρι του ό βο-
σκός, νά όν μουτζώνη και χῶμα από τό χνάρι του θά πά-
ρη, νάτό ρίξη στοῦ ποτιστή τό νερό. Με τομάρι άσδοῦ
και δόντι άγριογαύρουνο διώχνει τό μάτι τό κακό άπ-
τάχα. Μ' άδασκωνήρες, θραγκωνίδια και γαιτανιά με
φούντες παραδαιές σώζει τ' άνήλικα μικρά. Με κουδού-
νια και θυμιατά κύρια διώχνει τό μάτι από τό διό του
ό τσέλιγγας. Ζῶ άξιοβήμαστο «ξιδουκίμ» τό κατου-
ράει τό πρῶι πριν βγῇ από τό στάβλο του. 'Η κόττα του
μονάχη σαραντίζεται και μάτι δέν τήν πιάνει. Ρίχνει από
δῶ, ρίχνει από τό κορμί της σπασωτά με τήν τοιμπίδα
της άχυρα ή τσακνόκια. Στολίδια αν έχουν τά πουλιά,
τά ζῶα, τά φυτά και οί άνθρωποι ή φύση τους τά χῆρι-
σε τό μάτι νά τραβάνε.

«ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ»